

IUCN – The World Conservation Union (Světový svaz ochrany přírody)

Vznik:

Organizace byla založena roku 1948 na konferenci ve Fontainebleau ve Francii pod jménem International Union for the Protection of Nature (Mezinárodní svaz pro ochranu přírody) IUPN, jméno na International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN) změnila roku 1956. V roce 1990 byl její název zkrácen na The World Conservation Union.

Sídlo:

město Gland, Švýcarsko

Charakteristika a organizace:

IUCN je největší a nejvýznamnější světová „sít“ , která se stará o zachování přírodního bohatství. Do jejího působení je zapojeno 82 států, 111 vládních agentur a více než 800 nevládních organizací, spolupracuje s ní okolo 10,000 vědců a specialistů ze 181 zemí . Je organizací multikulturní, mezinárodní.

Členové se scházejí každé čtyři roky na Světovém kongresu o ochraně přírody, kde se domlouvají na další strategii a schvalují svůj program. Na kongresu se ustanovují i priority v práci jednotlivých komisí (celkem jich je šest, jedná se o seskupení vědců a expertů).

Komise byly zřízeny pro tyto oblasti :

CEC - Komise pro vzdělávání a komunikaci

CEL - Komise pro environmentální právo

CEESP - Komise pro environmentální ekonomii a sociální politiku

CEM - Komise pro ekosystémový management

SSC - Komise dohlížející na ochranu a přežití vymírajících druhů

WCPA - Světová komise pro chráněné oblasti

Na národní a regionální úrovni se členové často organizují do tzv. sborů, což usnadňuje implementaci strategie IUCN do konkrétních oblastí.

Členové unie dále volí na kongresu 32 členů, kteří plní funkce jakési rady nebo vlády celé unie. Řídí strategii unie a starají se o její finanční stránku.

Sekretariát IUCN má přes 1000 zaměstnanců v 62 zemích. Z toho je 70% je v rozvojových zemích. Jeho organizace je decentralizovaná, strukturovaná do čtyř hlavních oblastí působnosti – regionální kanceláře, globální program – ten realizují týmy po celém světě, globální strategie – sem patří rozdělování financí, komunikace, publikace apod., a globální operace – ty zahrnují administrativu, lidské zdroje, management informačních technologií apod.

Do projektů a aktivit se tedy zapojují členské i partnerské organizace (nebo jejich jednotlivý členové), dále pak komise a sekretariát.

Při své práci IUCN neuplatňuje žádné násilné metody, kterými by upozorňovala na problémy životního prostředí. Příliš se nezviditelňuje v médiích, dá se snad i říci, že působí nenápadně až skrytě, co se týče publicity nebo působení na veřejnost. Její pole působnosti je ale obrovské, podílí se na velkém množství globálních i regionálních projektů po celém světě. Velice významné jsou její vzdělávací aktivity a také rozsáhlá publikační činnost.

Poslání (mission):

Posláním IUCN je ovlivnit, podpořit a asistovat společnostem na celém světě ochránit a zachovat diverzitu a integritu přírody. S tím je spojeno i dohlížení na spravedlivé a udržitelné využívání přírodních zdrojů.

Co IUCN dělá?

Především podporuje a rozvíjí výzkum zabývající se zachováním přírodních zdrojů, jehož výsledky se snaží celosvětově uplatňovat. Na základě těchto výsledků pak vytváří národní regionální a globální strategie, jak začlenit do projektů vlády, občanskou společnost a soukromý sektor

V současnosti se IUCN snaží co nejlépe poznat nejrůznější podmínky, ve kterých lidé žijí. V centru zájmu stojí hlavně chudí, kteří jsou především závislí na udržitelném využívání zdrojů. IUCN plánuje pomoci těmto lidem novými metodami ekologického managementu, který by měl přispět k ochraně biodiverzity a právě k udržitelnému využívání zdrojů.

IUCN uvádí, že je největší informační síť, co se týče životního prostředí. Do své kompetence řadí výzkum – získávání nových poznatků, environmentální strategie + aplikaci těchto poznatků v praxi - radí, jak je použít, pomáhá s technickým vybavením, dále poskytuje podporu při zavádění environmentálního práva a managementu zaměřeného na udržitelné využívání zdrojů. Při tom spolupracuje s vládami dotčených států, s nejrůznějšími ziskovými i neziskovými organizacemi a sdruženími (př. G8, G77). Od roku 1999 má IUCN status pozorovatele při Valném shromáždění OSN

Konkrétní aktivity:

Těžko zde vypsat všechny aktivity, které IUCN pořádá nebo se na nich podílí, tak alespoň některé: pod názvem Iniciativa pro vodu a přírodu mají pod dohledem deset vodních nádrží - výhledově na pět let. Po názvem Životní strategie v pralesích se snaží pomáhat komunitám udržitelně hospodařit v pralesích a zavádět protipožární opatření. Zakládají „oblasti – parky míru“ mezi zeměmi, které jsou ve válečném konfliktu. Pořádají akce jako například Světový kongres o parcích v roce 2003, monitorují ohrožené druhy na světě a vedou IUCN červený seznam ohrožených druhů.

Roku 2005 vznikl fond pro klimatické změny. IUCN počítá, kolik tun CO₂ vyprodukuje především cestováním jejích členů po světě. Za každou tunu vyprodukovaného CO₂ jde do fondu 15 euro. Tyto peníze se investují do osvěty a do programů, jak emise CO₂ snižovat.

Financování:

Na financování IUCN se nejvíce podílejí státy, státní agentury a bilaterální dárci. Dále jsou to dárci multilaterální (např. UNEP, UNDP), nevládní organizace a nadace, zbytek pochází od jiných společností a jednotlivců.

Hlavné rozdiely medzi IUCN a Greenpeace a FoEI

Friends of the Earth International (FoEI) sú medzinárodnou federáciou nezávislých občianskych skupín, ktoré pôsobia vo vyše 70 krajinách celého sveta. Ich spoločným poslaním je vytváranie podmienok pre trvalo udržateľný rozvoj spoločnosti, ktorý chráni prírodu, rešpektuje jej prirodzené limity a garantuje sociálnu a ekonomickú spravodlivosť. Greenpeace je medzinárodná organizácia ochrancov životného prostredia, ktorá má pobočky v 39 krajinách. Ich spolupráca dáva Greenpeace schopnosť konfrontovať a vyzývať znečisťovateľov a tlačit' ich ku zmenám všade tam, kde je to potrebné. Greenpeace neprijíma

žiadne peniaze z priemyslu, od vlád a politikov, a tak si zachováva svoju nezávislosť a neúplatnosť. Viac ako 2 600 000 súkromných osôb aktívne finančne podporuje Greenpeace. Títo ľudia žijú v 101 rôznych krajinách sveta od severu na juh a od východu na západ.

Financovanie: Greenpeace narušil od IUCN neprijíma finančnú podporu od vlád.

Záber: IUCN, rovnako ako aj Greenpeace a Friends of the Earth International sa zaoberajú aj globálnymi, ale aj miestnymi, resp. regionálnymi problémami.

Mission: Greenpeace usiluje o záchranu biodiverzity v celú jej šíri, chce pomoci zabrániť znečisťovaniu atmosféry, odvrátiť hrozbu globálnych klimatických zmien a zničenie ozónovej vrstvy, zabrániť znečisťovaniu a zneužívaniu svetových oceánov, suše a sladkovodných zdrojov. Usiluje o odvrátenie jadrovej hrozby a propaguje mier, svetové odzbrojenie a myšlienku nenásilí. FoEI sa zaoberajú sociálnymi i ekologickými problémami, ako sú napr. klimatické zmeny, fair trade, ochrana lesov, GMO's, zodpovednosť korporácií, ...

Ekologický institut Veronica

Vznik:

Roku 1986 začalo vydávání regionálního časopisu Veronica, který se zaměřuje na propojení tematiky životního prostředí s kulturou a místními iniciativami. Aktivity lidí spolupracujících na vydávání časopisu se postupně rozšířili, roku 1991 se zaregistrovali jako občanské sdružení pod jménem ZO ČSOP Veronica (Základní organizace českého svazu ochránců přírody). Jako nevládní nezisková organizace vznikl ekologický institut Veronica až roku 1999 a to v přímém napojení na občanské sdružení ZO ČSOP.

Sídlo:

Panská 9, 602 00 Brno

Charakteristika a organizace:

ZO ČSOP Veronica je nevládní nezisková organizace sdílející svou registraci s Českým svazem ochránců přírody. Aktivity organizace probíhají na několika úrovních, pod hlavičkami jako je Ekologický institut Veronica, časopis Veronica, centrum modelových ekologických projektů pro venkov – Hostětín a Ekologická poradna Veronica, jejíž součástí je Fair Trade obchůdek a poradna.

Současná činnost organizace se skládá jak z aktivit profesionálů pracujících v Ekologickém institutu Veronica, tak z činnosti členů a pro členy občanského sdružení, což činí dohromady kolem 80 lidí. S realizací jednotlivých projektů pomáhá Veronice i řada dobrovolníků. Veronica je členem ČSOP, Tradice Bílých Karpat, Unie pro řeku Moravu, Síť ekologických poraden, prostřednictvím ČSOP je také členem mezinárodní organizace IUCN.

V centru zájmu Veronici jsou tato témata : ochrana přírody, voda a krajina, energie a stavění, rady pro spotřebitele, zemědělství a zahradnictví. Cílem pak je realizace ekologicky příznivých poznatků v praxi.

Pro Veronicu je charakteristické, že nepořádá žádné přímé akce – blokace, protesty, demonstrace, happeningy apod...Není radikálním ekologickým hnutím, na veřejnosti se neprezentuje kontroverzně, nesnaží se provokovat Je především ochránářskou organizací, konzervativní a umírněnou, zájem veřejnosti o ochranu přírody se snaží vzbuzovat aktivitami, které se soustředí na osvětu a vzdělávání nebo pořádáním akcí s ekologickým zaměřením – biojarmarky, soutěže, výstavy, letní školy (např. v Hostětíně), prodej vánočních jedliček v květináčích, oslavy atd.

Poslání (mission):

Podporovat ohleduplný přístup k přírodě a krajině, pomáhat zachovat přírodní a kulturní hodnoty krajiny a to především formou vzdělávání veřejnosti a podporou trvale udržitelného rozvoje.

Jak Veronica funguje:

Ekologický institut Veronica funguje jako ekologická poradna která se soustředí na enviromentální osvětu a vzdělávání veřejnosti, pod hlavičkou ZO ČSOP probíhají ochránářské a jiné enviromentální aktivity. Od roku 2000 se ZO ČSOP angažuje v podpoře udržitelného hospodaření v krajině a udržitelného životního způsobu. Prakticky jsou tato témata demonstrována v obci Hostětín, která se stala jakousi modelovou obcí v zavádění různých ekologických projektů - oficiální název - Hostětín – obec pro 21. století (centrum modelových ekologických projektů pro venkov). Nedílnou součástí fungování institutu je vydávání časopisu Veronica.

Popis činnosti:

Ekologická poradna je základní informační servis pro občany ČR, sídlí v Brně. Jsou zde poskytovány informace, rady a návody týkající se široké oblasti šetrnějšího chování vůči přírodě. Jedná se zejména o informace o úsporách energie a vody, nakládání s odpady a obaly, používání čistících a pracích prostředků, ekologickém značení výrobků, ochraně městské zeleně, péči o raněná a handicapovaná zvířata, informace o biopotravinách, ekologickém zemědělství apod. Poradenská služba je doplněna knihovnou se studovnou a videotékou.

Ekologická poradna je součástí Sítě ekologických poraden STEP.

Poradna je členem Sítě environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v Jihomoravském kraji a provoz je podporován Evropským sociálním fondem.

Aktivita ekoporadny jsou podporovány Ministerstvem životního prostředí ČR.

Specializované části poradny:

- poradna specializovaná na konzultace z oblasti úspor energie, možnosti zateplování, využití obnovitelných zdrojů energie při vytápění, možnosti získávání finančních podpor, stavění domů s využitím nových poznatků a materiálů
- poradenství o ekologickém zemědělství a biopotravinách
- spotřebitelská poradna
- studánková poradna
- poradna Fair Trade

ZO ČSOP Veronica se podílí na vypracování tzv. stínového seznamu soustavy Natura 2000, už řadu let spolupracuje se slovenskou nevládní organizací Daphne a rakouskými organizacemi Distelverein a WWF - DCP na projektu ochrany a trvale udržitelného využívání údolní nivy Moravy a Dyje v prostoru jižní Moravy, jihozápadního Slovenska a severovýchodní části Rakouska. Spolu s dalšími organizacemi zajišťuje Veronica náhradní hnízdní podložky pro čápa bílého, hnízdní budky pro další druhy ptáků, budky pro netopýry a péči o handicapované živočichy. Kromě jiného každoročně pořádá Evropskou noc pro netopýry, prodej vánočních jedlí bělokorych v květináčích a jejich jarní výsadbu v lesích v okolí Brna.

V současnosti Veronica organizuje projekt Jak se do Brna volá, tak se z Brna ozývá, jehož cílem je podpořit zapojení veřejnosti do příprav tvorby nového územního plánu Brna. Ekologická poradna Veronica nabízí občanům zastupování v celém průběhu tvorby nového územního plánu.

V rámci svého programu na podporu ekologického zemědělství a biozahrad pořádá Veronica podzimní biojarmarky v Brně na Zelném trhu a obci Hostětín, kde se konají i jablečné slavnosti. Dále vydává brožurky a pořádá přednášky zabývající se ovocnářstvím (bez chemie, využití starých tradičních odrůd, výroba moštů, konzervace a jiné technologie zpracování recepty) a pěstováním netradičních nebo velmi starých druhů zeleniny. Dozvíme se také, jak má vypadat správná biozahrada. Veronica se tedy soustředí především na konkrétní rady a návody, jak se může každý z nás stát „biozahrádkářem“ a pak na pořádání akcí, kde může pěstitel své produkty předvést.

Obecněji se Veronica angažuje v udržitelném využívání krajiny a také se jistým způsobem, který se mi nepodařilo zjistit, účastní CAP – Společné zemědělské politiky EU:

Financování:

Z výroční zprávy za rok 2004 plyne, že výnosy organizace v celkové hodnotě 8 610 924 korun jsou tvořeny z *nadačních příspěvků a darů od právnických a fyzických osob*. Přispěly Nadace Partnerství Brno, Matra (prostřednictvím Nadace Partnerství), Nadace Ford Motor Company, REC ČR, Nadace Veronica, Brno, Nadace Via, Praha, SAVE (administruje University of Athen) + ostatní. Dále *dotacemi* – dotace ze státního rozpočtu ČR, dotace z rozpočtu města Brna, dotace z Jihomoravského kraje- a *pak výnosy z vlastní činnosti* organizace jako jsou například výnosy z prodeje zboží a časopisu Veronica, dále službami pro Ústřední výkonnou radu ČSOP apod.

Náklady činily v roce 2004 celkem 8 338 649 korun.

